

La caseta i l'hortet

La Generalitat promou una nova normativa del Pla Urbanístic de les Terres de l'Ebre pel que fa a les construccions agrícoles i ramaderes. Si s'aprova, serà possible construir els anomenats masets (cases rurals amb una superfície màxima de 60 metres quadrats), als quals es reconeixerà, a més a més del seu ús agrícola, el caràcter lúdic i d'esbarjo que han tingut sempre. Ara caldrà que la Comissió Territorial d'Urbanisme en done l'aprovació inicial i que, durant l'exposició al públic, no hi haja oposicions raonables.

Josep Bayarri Raga

Aquest és un tema que afecta tots els municipis del territori, que es trobaven, feia molts anys, al límit entre aplicar una normativa molt restrictiva i antipopular o fer la vista grossa a obres que, formalment, eren il·legals. Després de moltes reunions, s'ha trobat un encaix que sembla acceptable. Al municipi de Tortosa ja es va produir una gran controvèrsia l'any 1984 arran de l'elaboració del nou Pla d'Ordenació a càrrec de l'arquitecte Manel Ribas Piera. El tècnic es mostrava molt restrictiu quant a acceptar les construccions en zones no urbanes i exigia parcel·les de grans dimensions per poder construir-hi una casa tot al·legant raons mediambientals i estètiques. Mentrestant, hi havia una forta pressió ciutadana per mantindre el criteri tradicional que eren els d'una casa per jornal, sense al-

tres exigències. El tema no es va acabar de resoldre llavors i, actualment, encara cojeja. El sentiment popular era, d'algun manera, la continuació del missatge del president Macià el 1932, quan la primera planificació de Catalunya, "que tothom tinga accés a la caseta i a l'hortet".

A Tortosa, sempre hi ha hagut una tradició de segona residència al camp i no vinculada, necessàriament, al poder econòmic de les famílies. Hereva d'una societat arrelada a la pagesia, molts tortosins tenien alguna propietat rural als afores i eren centenars les cases de camp. Tots els voltats de la ciutat estaven farcits de casetes d'estiu en un radi d'un quilòmetre o poc més, que era la distància que, raonablement, es podia fer caminant des de la ciutat. Si la propietat estava a la vall baixa, vora el riu, se'n deia hort i la terra es regava amb sènies o des dels canals, que acu-

mulaven l'aigua en el que els pagesos en deien la bassa. Normalment, els horts es dedicaven a cultius familiars, fruites i verdures que es portaven al mercat, i estaven habitats tot l'any. Alguns horts, els més grans, eren arrendats als pagesos i els propietaris, famílies benestants de la ciutat, hi anaven els estius i s'allotjaven en estances més nobles dins de la casa.

Les parcel·les que estaven als alts de l'arc que va des de Remolins fins a la Petja eren de secà, amb garrofers i també oliveres, i les condicions de les edificacions, molts precàries; sovint, sense serveis sanitaris i l'aigua limitada a la que es poava de les cisternes. Les ocupaven gent de la ciutat només en temporades d'estiu. Així era des de temps immemorial fins que, a principis dels 50 del segle passat, van arribar les aigües de l'anomenat reg de Mig Camí i començaren les transformacions. Es tan-

Abans, el més lluny que es construïen casetes d'estiu era a un quart d'hora caminant des de Tortosa.

caren les finques amb reixes o filferros, s'ampliaren les cases i es canviaren els cultius per fruiters per a ús de casa i, especialment, per enjardinaments. Els noms de les propietats eren diferents segons la ubicació i el poder adquisitiu dels propietaris. A les construccions de les finques de la carretera de la Simpàtica i entorns en deien xalets i la bassa era la piscina; les de les partides de Caputxins i la costa del Cèlio eren "muntanyes" i la bassa s'anomenava "lago"; mentre que a la zona de Sant Josep de la Muntanya depenia de la proximitat del barri del Rastre i la disponibilitat d'aigua: xalets o muntanyes.

Els canvis definitius esdevingueren a principis dels 70 amb la generalització de la propietat de mitjans de transport, automòbils i motos, la millora de l'abastiment d'aigua amb l'aforament de pous col·lectius i la pavimentació dels camins, la qual cosa va fer que la distància respecte a la ciutat s'allargués fins als tres o quatre quilòmetres i s'arranjaren noves zones fins aleshores gairebé abandonades. Mentre, algunes famílies s'hi instal·laren per viure tot l'any. A dia d'avui, tot són xalets i les zones on es troben s'anomenen urbanitzacions, tot i que moltes vegades estiguen ben poc urbanitzades. ■